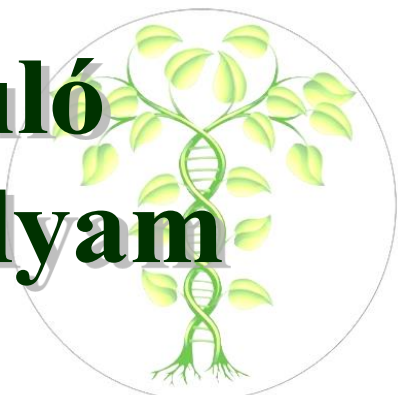

VIII. Országos Komplex Természettudományi Verseny

1. forduló 7 - 8. évfolyam

Beküldési határidő:

2021. december 10.

Postázási cím:

Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda

**VIII. Országos Komplex Természettudományi
Verseny**

4300 Nyírbátor, Fáy A. u. 17.

A csapat neve: _____

Az iskola neve: _____

Kedves Versenyzők!

A fordulók feladatainak eredményes kitöltése érdekében felhívjuk figyelmeteket néhány alapvető szabályra:

- Csak a feladatlapon dolgozzatok, a válaszokat a megadott helyre, és a meghatározott terjedelemben adjátok meg! Pótlapokat ne használjatok, azt nem értékeljük!
- Csak tollal kitöltött feladatsort fogadunk el!
- Csak a csapattagok által kitöltött feladatlapokat értékeljük!
- Ha egy iskolából több csapat esetén szó szerint azonos megoldások érkeznek, az pontlevonással jár!
- Mindenkitől esztétikus, olvasható munkákat várunk!

Jó felkészülést, sikeres versenyzést kívánunk!

a Szervezők

1. feladat

**Írjátok le és számozzátok meg a Naprendszer bolygóit a Naptól távolodva.
Hányas számú a legnagyobb és a legkisebb bolygó?**

- (A) 6,4 (B) 5,4 (C) 5,1 (D) 6,2 (E) 5,2

2. feladat

Ázsia és Európa körülbelül hány százalékát foglalja el a Föld felszínének?

- (A) 8,7% és 4% (B) 12,8% és 4% (C) 8,7% és 2,1%
- (D) 16,1% és 4% (E) 12,8% és 2,1%

3. feladat

A következő három eset közül melyikben hat a gravitációs erő a labdára?

- (1) A labda a földön van.
(2) Repülő labda a kézilabdaháló fölött van.
(3) A labda a kapus kezében van.
- (A) Csak az (1) esetben
(B) Csak az (1) és a (3) esetben
(C) Csak a (3) esetben
(D) Az (1), a (2) és a (3) esetben
(E) Csak az (1) és a (2) esetben

4. feladat

Egy 3000 dm^2 területű járdát lebetonoztak. A betonréteg nyomása a talajra $3 \cdot 10^3\text{ Pa}$. Hányszor fordult az a 3 tonnával terhelhető teherautó, amelyik a betont szállította? Válaszodat számítással indokold!

5. feladat

Talajaink határozzák meg elsődlegesen, mit, hol és hogyan termelhetünk eredményesen. Legfontosabb tulajdonságát, a termékenységét – vagyis, hogy képes a növény számára termőhelyként szolgálni és jó minőségű élelmiszert, takarmányt, egyéb feldolgozható alapanyagot termelni – maguknak a növényeknek és a talajban található élőlényeknek (gombák, baktériumok, egysejtűek, férgek stb.) köszönheti, hiszen nélkülük a talaj gyakorlatilag egyszerű közetmáladék lenne.

A talajban található szerves anyagok mennyisége hozzávetőlegesen 5–7% körüli, nagy részük humusz és a növényi gyökerek. E szervesanyagtömegnek is mindössze 5%-át teszik ki a talajlakó élőlények, ugyanakkor nélkülük nem létezne termékeny talaj, valamint a legfontosabb lebontó és felépítő folyamatok is elképzelhetetlenek nélkülük.

A talaj élővilágának (tudományos szóval: edafon) legfontosabb csoportja – csupán csak mennyiségüket tekintve is, illetve a biológiai folyamatokban betöltött szerepük kapcsán – a baktériumoké. Tudjuk, hogy 1 g talajban 100 milliónál is több baktérium lehet, ugyanakkor mennyiségüket és faji diverzitásukat számos tényező befolyásolja. A talajfelszín növényborítottsága az egyik ilyen lényeges tényező. A növények gyökérzete ugyanis speciális anyagokat,

exudátumokat termel, amely anyagok gyakorlatilag magukhoz vonzzák az egyes baktériumokat.

Ha tömegüket is számszerűsíteni akarjuk, akkor elmondható, hogy a felső 15 cm-es talajrétegben 1 m²-en 200–400 g mikrobát találhatunk.

Ahogy már utaltunk is rá, jelentőségük a talajban talán a legfontosabb az összes talajélőlény közül. Egyik legfontosabb szerepük a sok közül a légköri N megkötése. Az ehhez szükséges enzimekkel az egész bolygón csak a nitrogénkötő baktériumok rendelkeznek. E baktériumok lehetnek szabadon élők, lehetnek asszociatív N-kötők (a gyökér belsejében élnek) és lehetnek szimbiózisban élők (gyökérgümőben). Ez utóbbi csoport N-kötő képessége kimagaslik a többi N-kötő baktérium által megköthető mennyiséghez képest (elérheti a 200 kg-ot is hektáronként).

Mi a jelentőségük a talajlakó élőlényeknek?

.....
.....

Sorolj fel néhány nélkülözhetetlen tevékenységet, melyet a talajlakó baktériumok végeznek:

.....
.....

Hogyan pótolhatjuk a talaj humusz tartalmát mesterséges vegyszerek használata nélkül?

.....
.....

Milyen káros hatása lehet az exudátumoknak:

.....
.....

6. feladat

Rajzold le egy életközösség anyag és energia körforgását!

Milyen szerepet játszanak ebben a talajlakó élőlények?

.....

.....

7. feladat

Egy átlagos júniusban hazánkban 70 mm csapadék hullik a talajra. Hány m^3 víz szivárog a talajba 1 ha területen, ha a csapadék 7,5 %-a elpárolog?

8. feladat

A nem megfelelően végzett műtrágyázás következtében a talaj, az ivóvízbázis nitrát ionnal szennyeződhet, egyes zöldségfélékben felhalmozódhat az ilyen víz. Ezen zöldségek fogyasztása a cse-csemőkre veszélyes lehet.

Mi ennek a betegségnek a lényege? Soroljunk fel 3 ilyen zöldségfélét!

9. feladat

Adjunk meg 5 db erősen talajszennyező anyagot a mindennapi életből!

10. feladat

Olvasd el a mondatokat! Nevezd meg, mely talajtípusokra ismersz rá!

- A. Száraz területeken képződnek, ahol a párolgás mértéke meghaladja a talajba jutó csapadék mennyiségét. A.....
- B. A valódi mérsékelt övi füves puszták talaja. Földünk legtermékenyebb, humuszban gazdag talaja. B.....

- C. A hidegmérsékelt öv fenyőerdői alatt képződik. Humusztartalma alacsony, mert a viaszos tűlevelek kevés rosszul bomló anyagot adnak, valamint az aljnövényzet is ritka. C.....
- D. A valódi mérsékelt övi lombhullató erdők talaja. Az erdők gazdag avartakarójának bomlástermékei és a magasabb humusztartalom miatt jól használható a mezőgazdaság számára. D.....
- E. Nedves trópusokon kialakuló talajtípus. A sok csapadék miatt az elhalt növényi részek gyorsan bomlanak, bennük kevés humusz képződik. E.....

11. feladat

Egészítsd ki a talajpusztulásról szóló táblázatot! Írd be az alábbi fogalmak betűjelét a megfelelő helyre! (Egy betűt csak egy helyre írhatsz!)

KIVÁLTÓ OK	KÖVETKEZMÉNY	A VESZÉLY MÉRSÉKLÉSÉNEK LEHEŐSÉGEI ÉS A VÉDEKEZÉSMÓDJA
csapadékvíz		
szél		
emberi tevékenység		

a) talajszerkezet romlása	h) a lejtő irányára merőleges szántás
b) erdősávok telepítése	i) helyes talajművelés
c) teraszok kialakulása	j) lejtőcsuszamlás
d) ésszerű öntözés	k) körültekintő vegyszerezés
e) vízmosás	l) esőszerű öntözés
f) szikesedés	m) talaj elvékonyodása
g) talajszennyezés	n) vetésforgó alkalmazása

12. feladat

Piaci vásárlás

Az idén jóval drágább volt a paradicsom, mint a tavalyi évben.

A 15 mm+ koktélpaprika termelői ára elérte az 1250,-Ft-ot.

A kereskedő mindenre ráteszi a 18%-os hasznát.

A kaliforniai paprika termelői ára 825,-Ft-ra csökkent a 34. héten, de még így is 3%-kal drágább, mint a tavalyi év azonos időszakában.

Mikor költöttem volna kevesebbet és mennyivel, ha idén veszek 3kg koktélpaprikát vagy tavaly vettem volna 4 kg kaliforniai paprikát?

(A tizedestörtben kapott számmal tízesekre kerekítve számolj tovább!)

A feladatot le kell vezetni!

13. feladat

Egy 3,5 m átmérőjű és 4,5 m magas henger alakú silót (terménytárolót) $\frac{3}{4}$ részéig megtöltünk szemes takarmánnyal. Hány m^3 -t kell még belerakodni, ha azt szeretnénk, hogy tele legyen a tartály?

